

Шевчик Богдан Михайлович,
*доктор економічних наук,
професор кафедри економіки
Львівського торговельно-економічного університету*

«ПРИРОДНИЧЕ» ВЧЕННЯ С. ПОДОЛИНСЬКОГО ПРО ЛОГОС: ОНТОЛОГІЯ ТА МЕТАФІЗИКА ФІЗИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

Ми називаємо вчення Сергія Подолинського, а ширше — і всю парадигму фізичної економії — вченням природничим. Але цей термін — «природниче знання» — має тут особливий контекст, який радикально відрізняє його від звичного розуміння поняття «природничі науки» такі як математика і фізика. «Природниче вчення» Подолинського стосується живих систем. Це вчення не про механічні агрегати неживої природи та абстрактні конструкції рафінованих спекуляцій кабінетного інтелекту, а про біосферу та її ноосферний вінець — людину. Академік Володимир Вернадський трактував життя в біосфері як інтенсивність потоків живої речовини в одиницях часу. Але людина — це щось більше. Це свідомість, яка зумовлює каузальність цих потоків та їх екзистенціальну доцільність. Людина, передусім, — це душа, яку Тома Аквінський ототожнював із свідомістю — зницею Вічності в оці творіння, яке вміщено у дискретні обставини місця і часу, і яке, знаючи дату початку і не знаючи дати кінця, втілює у помиттевій актуалізації подій зусиллями духа волю до істини, а в просторовій актуалізації вироблених речей — волю до добра світу. Людина — це уприсутнений Творець у творінні як океан, відображений у краплині роси. І тому людина — це носій у собі нормативного ідеалу Абсолютного Добра, когнітивного ідеалу Абсолютної Істини та естетичного ідеалу Абсолютної Краси у безмірі внутрішнього Всесвіту «вагітного до зачаття» Творцем творіння. Стиснутий гравітацією промінь світла Світової Монади перед невідворотно наростаючою перспективою смерті, людина — це Серце Бога у Яслах Світу, зернятко Духа Волі до Життя як Всемогутності у Правді та Досконалості в Істині, Волі до Правди у Свободі та Волі до Істини у Творчості. Людина — це завтрашній Бог, Який забув себе у лещатах страждання через метафізичне невігластво видимої довкола тварності світу та виправданого принципу насильства і смерті як умови самозбереження і само-

відтворення. Цей приспаний Хроносом (поглиначем живого у небуття) Бог — людина — крізь сновидіння відчаю, зберіг Себе у здатності проявлятися як Лик Вічності у миті часу та Лик Безконечності у предметах простору через Живий Логос Пізнання і Творчості. Людина — це духовна оселя Слова, Яке було Напочатку Всього.

Академік Васілій Налімов визначав людську свідомість як фільтр, який вибірково розпаковує спресовані сенси семантичного вакууму та творить тексти — образотворені проекти вдосконаленого буття, які лягають в основу цілепокладаючої волі трудової діяльності і постають здобутками культури, прогресу і цивілізації.

Так, не існує енергії думки, — справедливо зауважує Юрій Михайлович Канигін, — але коли виголошений словом образ бажаного світу стає імпульсом волі до життя, то саме тут бере початок той потік живої речовини руху творіння у напрямку досконалості Творця, який називають звичним терміном «енергія». Те, що трактують «суспільним розвитком» — цивілізацією — є видиранням вгору «Великим Енергетичним Ланцюгом». Це «видирання» має два виміри: 1) інноваційний техногенез; 2) гуманістичний наратив.

Технологія — це машинний штучний спосіб доцільної зміни людиною зовнішнього природного середовища для поліпшення утилітарно-гедоністичного комфорту свого проживання на землі. Технологічна інновація — це винайдення штучного механічного агрегату більш інтенсивного ступеня трансформації енергії та речовини природи протягом фіксованої одиниці часу у небачену досі річ для якісної зміни чуттєвих вражень суб'єкта масового споживання в утвердженні його волі до влади панування, привласнення і знищення виробленого у Ніщо (Емануеле Северино). Усі технологічні винаходи стосуються зміни довкілля і через те нездатні давати відповіді на внутрішні запити людського духа. Економічна діяльність та інтенсивний шопінг впливають на товщину гаманця і глибину шлунка, але не на пізнання екзистенціальних сенсів буття людини у світі. Тому економічний розвиток матеріальної цивілізації невідворотно супроводжується наростаючою хворобою душі культури — нігілізмом. Коли ніхто з людей вже не може дати відповідь на питання для чого він живе у світі — цивілізація приречена.

Економісти — це науковці, які досліджують способи вдосконалення матеріальної основи життя людей в умовах світу як дефіциту. Вони досліджують ці можливості шляхом співставлення

вартості економічних витрат до вартості економічних результатів в режимі максимізації грошової вигоди. Тобто, перед очима економіста-теоретика лежать енергетичні потоки у грошових еквівалентностях. І тут ми, представники фізичної економії, потрапили у цю ж когнітивну пастку мейнстріму що й лібертаріанці-каталактики — ерзац-пророки та секулярно-епікурейське псевдосвященство, недивлячись на те, що доктринально з усіма ними воюємо.

Подивіться уважно на формулу «Енергії Прогресу» Миколи Руденка. Там на виході — Логос. Тобто, Дух, а не Матерія; Поруша, а не Пракриті; Суший, а не Субстанція (як матеріальна першооснова усіх уречевлених актуалізацій індивідуально одискретненого буття); Атман, а не Хаос. Цей Логос на виході у формулі говорить нам про наступне: усі види енергетичних приростів у злаках, які стають одиницями суспільного розподілу для відтворення життя людей у біологічному та соціальному вимірах, покликані обслуговувати Логос як його засоби, для яких він — мета. Тому гуманістичний наратив надає доцільного сенсу міри і межі «видиранню вгору Великим Енергетичним Ланцюгом».

Живий Логос Пізнання Абсолютного локалізується у слові міри пізнаної Істини як оселі буття (за Мартіном Гайдеггером). Але «оселею буття» слово може стати за умови присутності в ньому Єдиного Сушого, який сліпу шопенгаурівську волю до життя робить зрячою через образ досконалості у містерії аксіологічного одкровення. Тоді відкриваються очі людського духа — свободи як причинності із себе, творчості як туги за досконалістю, любові як «пригадування» душі про первозданну Єдність Всього та живу волю до Великого Повернення «блудного творіння» — душі, що сублимувала страждання в любов, хрест долі — у сад серця, насіння саду — у камінь міста, злакове зерно — у Хліб Життя.

Постіндустріальні трансформації, пов'язані із цифровізацією виробничих систем та сфер надання послуг на основі надпотужного штучного інтелекту, а також із нано-нейро-біотехнологічними здобутками уможливленої перспективи фізичного безсмертя антропоморфного біокіборга-ургопітека, який ще вчора називався «людиною», — визначають як нооекономіку. Але ми, представники фізичної економії, маємо інше пояснення цих процесів. У чому сенс техногенезу? Для чого людина використовує машину у виробництві товарів? Щоб з її допомогою емансипувати із структури вартості продукованого товару складову живої (а надалі — і уречевленої) праці. Оскільки класики політекономії обумовили величину вартості товару кількістю затраченої праці у робочий час, то витіснена машиною жива праця збільшує прибу-

ток власника капіталу завдяки здатності технологій інтенсифікувати потік формотворення у спресованому форматі часу. Але диявол ховається у деталях, невидимих для наївних профанів та сліпих неофітів. Кінцевою метою застосування машини буде остаточна емансипація уречевленої праці завдяки винайденню «вічного двигуна» — бездефіцитного ресурсу, яким є інформація, обмежена лише мірою нецтва в режимі «архітектури вибору», нав'язуваного плебеям медіакратією креольських еліт в рукотворних ентропійних патернах «пастки бідності» та «ресурсного прокляття» для екстракції «обраними» при владі ренти і квазіренти з усіх потенційно прибуткових галузей національного господарства, де світло створює вартість у живій і косній речовині. А машина, яка априорі не зношується, виробляє товари в режимі нульових граничних витрат. А це означає, що зникне поняття «ціна ринкової пропозиції», вибудувана на підрахунок енергетичних витрат матеріальних ресурсів виробництва. А це означає, що цінова модель ринку, який є синонімом суспільства, — обвалиться. А це означає, що ринковий обмін, як єдиний універсальний та безальтернативний спосіб людських відносин взаємозадоволення потреб на еквівалентному принципі грошового обміну вартостями праці, перестане бути домінуючим. А це означає, що штучний інтелект, який оперує інформаційними даними у розширеному статистичному форматі, витіснить живу працю людини з усіх сфер не лише виробництва, а й надання послуг всюди там, де споживче благо — інтенсифікований приріст енергії життя у спресованій одиниці часу (В. Вернадський) — підлягає оцифруванню, числовій, кількісній репрезентації вартості. А це означає, що машина (яким би не був надпотужним штучний інтелект) ніколи не зможе витіснити людину там, де в комунікаційному просторі аксіологічно-когнітивних актів відбувається поєднання людських душ у містерії Логоса.

Але чому інтелектуальний продукт не можна виміряти за рікардіанською формулою вартості — як підрахунок затрачених зусиль в потоці часу? А як приходить слово у свідомість людини? Скільки часу займає перетворення спалаху одкровення пізнаної істини у форму думки — образу світу небувалого як бажаного, досконалого як можливого? Мить! Мить — це абсолютна часова дискретність матеріальної дійсності. То як її рахувати, якщо вона менша за секунду, якщо вона не є потоком енергетичних витрат у тривалому часовому діапазоні? Як цю тривалість миті виражати у грошах, де кожна копійка відображає хвилину, а гривня — годину? А який носій відображає миттєвість — криптогроші? Якщо

вартість слова не відображається енергетичними затратами, то чи має істина ринкову ціну?

Ми, представники фізичної економії, стверджуємо, що індустріальний техногенез та його постіндустріально-цифрові нано-біо-нейро-інфотехнологічні модифікації слід розглядати у цілісній структурі циклічної динаміки зміни цивілізаційних доміант та соціокультурних флуктуацій. Це дійсно початок Нового світу, де людина згадає своє онтологічне призначення — утвердження Царства Духа Логосом Пізнання у Свободі і Волею Творчості у Любові, бо лише так через людину час кризь Істину вливається у Вічність, а простір Добром, утіленим із праці рук, наповнює Безконечність. Пам'ять образу покликання Істини і подоби Буття Суцього, зосереджена у серці і об'явлена у слові богоуподібненого творіння, стане праксеологічним наративом нооекономіки ідеаційної культури, і Україні тут відведено провідну роль у творенні Нової Людини — **когнітарія** — суб'єкта меритократичної еліти, яка продукує інтелектуальні блага, споживною вартістю котрих є онтологічна новизна розширених екзистенціальних сенсів пізнання людиною себе у світі, часі і вічності ресурсами софійної свідомості та соборної волі. Але про це — у новій доповіді наступної конференції.

І на завершення — «когнітивний десерт»:

Кладовищем ілюзій торують шлях завзяті,
Зобов'язавшись мрію до світу донести,
Крізь кпини й глум юрби крокуючи затято,
На щит піднявши істину — їх зовсім небагато,
Дивакуватих вісників можливої весни.

На цвинтарі ілюзій серед хмільного шалу
Одурених, уярмлених адептів новизни,
Посеред брудно-сірого плебейського загалу
Когорта вільномислячих провидців ідеалу
Глаголить слово праведне прийдешньої весни.

В шерензі вільномислячих, в когорті однодумців,
Зусиллям свого розуму я лепту донесу,
В цю Богом заохочену, у вічності завітчану,
Поетами оспівану — на всіх одну весну!